

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CJMZD21C0T02

DIDAKTICKÝ TEST

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

- Didaktický test obsahuje **32 úloh**.
- Časový limit pro řešení didaktického testu je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku se neodčítají záporné body.
- Odpovědi pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** píšící propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

A B C D
 4

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pečlivě zabarvíte původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

A B C D
 4

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědi a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **pište čitelně** do vyznačených bílých polí.

16

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte **velká a malá písmena**.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje nesprávná (tj. i nadbytečná) nebo chybějící dílčí odpověď. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–5

Zprvu prorežimní spisovatel, nějaký čas i člen KSČ, nakonec nepřítel režimu – tím vším byl *****. Tento rodák z Brna vstoupil do literatury jako básník, proslulým se však stal až díky svým prózám. Dnes **patří** k nejpřekládanějším autorům na světě. Z doby před emigrací pochází jeho povídkový soubor *Směšné lásky* nebo román ●●●●, jedna z nejzásadnějších próz o absurditě života v totalitním státě. Tento příběh, odehrávající se v komunistickém Československu, začíná nevinným studentským vtípkem, který **vede** k vyloučení ze studia. Když se Ludvík, jeden z vypravěčů tohoto románu, chce později pomstít původci svých nesnází, snaha o odplatu vyzní naprázdno.

Za kritiku režimu si nadějný prozaik vysloužil zákaz publikování. Krátce před sedmým výročím srpnové invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa proto vycestoval do Francie a natrvalo se tam usadil. Rodnou zemi mohl navštívit až po sametové revoluci. Do své vlasti pak zavítal ještě několikrát, vždy ovšem v pozici cizince s francouzským pasem (československého státního občanství ho totiž v roce 1979 zbavil komunistický režim). Českým občanem se spisovatel stal až 28. listopadu 2019, listinu o nabytí českého občanství mu při civilním obřadě v jeho pařížském bytě předal velvyslanec ČR ve Francii.

Během života ve Francii uznávaný autor učil na vysokých školách a také se věnoval psaní. Postupně začal psát francouzsky, posledním románem, který napsal česky, je *Nesmrtelnost*. Jeho francouzské romány ovšem dlouhá léta v češtině vůbec nevycházely, kvůli špatným zkušenostem s neautorizovanými překlady k tomu totiž spisovatel nedal svolení. Zlom nastal až v roce 2020, kdy v českém překladu Anny Kareninové vyšel jeho nejnovější román *Slavnost bezvýznamnosti*. Podle odborníků se tímto dílem dvaadevadesátiletý spisovatel rozloučil se svou literární kariérou.

(www.irozhlas.cz; L. Soldán a kol., *Přehledné dějiny literatury III*, upraveno)

max. 2 body

1 Následující tvrzení se týkají spisovatele, jehož život a tvorba jsou tématem výchozího textu. Rozhodněte o každém z těchto tvrzení, zda je pravdivé (A), či nikoli (N).

(Při řešení úlohy vycházejte z informací obsažených ve výchozím textu.)

	A	N
1.1 Tento spisovatel dlouho odmítal povolit překlad svého románu <i>Nesmrtelnost</i> do češtiny.	☐	☐
1.2 Jedním z francouzsky psaných děl tohoto spisovatele je i román, jehož český název zní <i>Slavnost bezvýznamnosti</i> .	☐	☐
1.3 Tento spisovatel začal žít ve Francii ještě předtím, než byl zbaven československého státního občanství.	☐	☐
1.4 Alespoň jedno dílo, které tento spisovatel napsal před svou emigrací do Francie, je vyprávěno více než jedním vypravěčem.	☐	☐

max. 2 body

2

2.1 Napište jméno a příjmení spisovatele, které mají být na prvním vynechaném místě (*****) ve výchozím textu.

2.2 Napište jednoslabičný název díla, který má být na druhém vynechaném místě (●●●●) ve výchozím textu.

Obě odpovědi musí být zapsány bezchybně. Zápis jakékoli nesprávné (tedy i nepožadované) informace je považován za chybu.

1 bod

3 Které z následujících tvrzení o dvou slovech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Slovo *patřit* je v textu užito ve významu *být ve vlastnictví někoho* a slovo *vést* je v textu užito ve významu *mít něco na starosti*.
- B) Slovo *patřit* je v textu užito ve významu *být součástí určité skupiny* a slovo *vést* je v textu užito ve významu *mít něco na starosti*.
- C) Slovo *patřit* je v textu užito ve významu *být ve vlastnictví někoho* a slovo *vést* je v textu užito ve významu *mít něco za následek*.
- D) Slovo *patřit* je v textu užito ve významu *být součástí určité skupiny* a slovo *vést* je v textu užito ve významu *mít něco za následek*.

1 bod

4 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu závisejí na jednom a tomtéž podstatném jméně dva přívlastky?

- A) tento rodák z Brna vstoupil do literatury
- B) během života ve Francii uznávaný autor učil
- C) za kritiku režimu si nadějný prozaik vysloužil zákaz
- D) rodnou zemi mohl navštívit až po sametové revoluci

1 bod

5 Které z následujících tvrzení o dvou zájmenech podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

(Posuzovaná zájmena jsou v příslušném souvětí užita správně.)

- A) Zájmeno *mu* zastupuje velvyslance, zájmeno *jeho* přivlastňuje byt spisovateli.
- B) Zájmeno *mu* zastupuje spisovatele, zájmeno *jeho* přivlastňuje byt spisovateli.
- C) Zájmeno *mu* zastupuje spisovatele, zájmeno *jeho* přivlastňuje byt velvyslanci.
- D) Zájmeno *mu* zastupuje velvyslance, zájmeno *jeho* přivlastňuje byt velvyslanci.

max. 2 body

6 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je v něm správně zapsána interpunkce (A), či nikoli (N).

	A	N
6.1 Na posledním červnovém zasedání, pan starosta hovořil o tom, že by měla být uzákoněna povinnost chodit k volbám.	☐	☐
6.2 Pro většinu voličů, kteří pravidelně volí, své zástupce do zastupitelstva města by se novelou zákona vůbec nic nezměnilo.	☐	☐
6.3 Někteří lidé by sice chvíli přemýšleli nad tím, jak tuto povinnost obejít, nakonec by ale k volebním urnám přece jen zamířili.	☐	☐
6.4 Lze však předpokládat, že nedobrovolné voliče by výsledky voleb stejně nezajímaly, a tak by řada z nich odevzdala neplatné volební lístky.	☐	☐

7 Přiřadte k jednotlivým charakteristikám (7.1–7.4) příslušná díla (A–F).

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

- 7.1 Tato duchovní píseň se staroslověnskými jazykovými prvky je nejstarší známou českou literární a zároveň i hudební památkou. Ve středověku byla zpívána při slavnostních příležitostech. _____
- 7.2 Tento starofrancouzský epos, jedna z nejslavnějších literárních památek středověku, oslavuje statečnost rytíře z družiny Karla Velikého. Hrdina hájí čest svého krále a nakonec v boji padne. _____
- 7.3 Tato literární památka bývá považována za nejstarší dochované dílo světové literatury. Urucký král, který byl částečně bohem, částečně člověkem, prožívá při své pouti za nesmrtelností různá dobrodružství. _____
- 7.4 Tato česká satirická báseň zprostředkovává formou sporu pohled na sociální problematiku. Během hádky v hospodě jsou odhalovány neutěšené životní podmínky, které souvisí s postavením určitých společenských vrstev. _____

(Lexikon české literatury; B. Balajka, Přehledné dějiny literatury I, upraveno)

- A) Mastičkář
 B) Podkoní a žák
 C) Píseň o Rolandovi
 D) Kristiánova legenda
 E) Epos o Gilgamešovi
 F) Hospodine, pomiluj ny

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 8

Tak zásadní krizi, v níž se ocitla Česká republika, jsme nezažili několik posledních desetiletích. Restaurace i obchody jsou zavřené, chybí nám kulturní a sportovní vyžití, prezenční výuka je zrušena na všech typech škol. Rozšiřují se řady těch, kteří nemají prostředky na zabezpečení základních životních potřeb. Zdravotníci jsou na pokraji síl. Je přirozené, že jsme leckdy naštvaní a že už nechceme být nikým a v ničem omezováni. Důsledné dodržování všech opatření vyhlášená vládou je mnohdy skutečně vyčerpávající. Všem, kteří nám pomáhají zvládnout nelehkou situaci, i všem, kteří se chovají zodpovědně, patří velký dík.

(CZVV)

max. 2 body

8

8.1 Najděte ve výchozím textu podstatné jméno, které se zde vyskytuje v chybně užitém tvaru, a napište ho v takovém tvaru, v němž má být v textu užito.

8.2 Najděte ve výchozím textu přídavné jméno, které se zde vyskytuje v chybně užitém tvaru, a napište ho v takovém tvaru, v němž má být v textu užito.

Akceptovány budou pouze spisovné tvary slov.

9 Seřadte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

A) Na jeho držadle se ještě houpe cedulka z Rotterdamu. Konečně chvíle samoty. Je čas vytáhnout z peněženky ten přeložený lístek se sloupcem jmen.

B) Sedím sama v kupé rychlíku Praha – České Budějovice. Nad hlavou v prostoru pro zavazadla leží můj tmavomodrý kufr na kolečkách.

C) On, na rozdíl ode mě, má ve všem systém. Když jdeme nakupovat, má v ruce přesně takový lístek. Hází nákup do vozíku a přitom si škrta položky na seznamu. Na kalkulačce si dělá mezisoučet nákupu, aby ho u pokladny nic nepřekvapilo.

D) Vypadá trochu jako účtenka, jen v levém horním rohu je logo letecké společnosti. Když jsem si ta jména psala, vzpomněla jsem si na Frederika. Co by tomu řekl? Ta bohémka, se kterou se už čtyři roky trápí, si dělá seznam?

E) Úplně stejně to teď budu dělat já, říkám si a přejíždím pohledem svůj lístek s dvanácti jmény. Budu si je postupně odškrtaovat. Všechny ze seznamu chci vidět, mluvit s nimi, dívat se jim do očí. Ať už se mezi námi kdysi stalo cokoli.

(J. Hájiček, Rybí krev, upraveno)

9.1 _____

9.2 _____

9.3 _____

9.4 _____

9.5 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 10

Hloučky nedočkavých lidí postávaly před kinem. Všichni se náramně těšili na film jednoho z neznámějších českých tvůrců, dosavadní režisérovy snímky byly totiž skvělé. Když ale promítání skončilo a filmoví fanoušci opouštěli sál, padaly kritické poznámky. Musím přiznat, že i mě tento film velice zklamal.

(CZV)

1 bod

10 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

- A) Ve výchozím textu je chyba v psaní předpon *s/z*.
- B) Ve výchozím textu je chyba v psaní skupin *mě/mně*.
- C) Ve výchozím textu je chyba v koncovce přídavného jména.
- D) Ve výchozím textu je chyba ve shodě přísudku s podmínkem.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 11–16

(1) Když poslouchám projevy některých politiků, mnohdy mě napadne: Co tím vlastně chtějí říct? Co je to třeba „oddelegovat“, „vydesignovat názor“ nebo „být negativně tolerován“? Bizarními novotvory či slovními obraty se to v politice jen hemží. Zkrátka to vypadá, jako by ryzí český jazyk byl pro politiky přespříliš fádní.

Většina politických neologismů se v běžné mluvě naštěstí neuchytí, existují však výjimky. Jednou z nich je slovo, které vzniklo z legendárního výroku Václava Havla, že *pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí*. Pojmenování „pravdoláskař“ se ujalo poměrně rychle, zpravidla se však užívá jako slovo hanlivé. Pejorativní nádech má také slovo „sluníčkář“. Někteří jazykovědci soudí, že tento výraz, označující člověka, který je otevřen myšlence multikulturní společnosti, částečně nahradil poněkud krkolomné slovo „pravdoláskař“. Tato hypotéza však není podložena žádným vědeckým výzkumem.

Pokud si nějaké slovo vzešlé z české politiky zaslouží ocenění, je to „tunelování“. Tímto českým výrazem, jenž se rozšířil i ve světě (viz anglické „tunneling“), se začaly v devadesátých letech minulého století označovat praktiky lidí, kteří převzali vedení prosperující firmy a poté ji odčerpáním veškerých finančních prostředků zcela zruinovali.

Kromě neologismů politici rádi používají také floskule ●●●●, jako třeba „uvidíme ve střednědobém horizontu“ nebo „situaci zatím stále mapujeme“. Slovník politiků bývá nabitý i frazémy: poslanci s oblibou odhalují kostlivce ve skříních svých názorových ***** nebo jim vyčítají, že zametají problémy pod koberec.

(2) Lexikálním a slovotvorným nedostatkům zdárně ***** chyby syntaktické. Řada politiků například hodlá „přihlížet na hlas lidu“ (správně je ale „přihlížet k hlasu lidu“) nebo slibuje „vyvarovat se chybám předchozí vlády“ (přitom správně je „vyvarovat se chyb předchozí vlády“). Specifické vyjadřování do světa politiky asi patří, doufejme ale, že v jiných prostředích se zmíněné nešvary neprosadí.

(Magazín DNES 41/2016; www.idnes.cz, upraveno)

max. 2 body

11 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

	A	N
11.1 Na rozdíl od většiny politických neologismů proniklo slovo „pravdoláskař“ i do běžné mluvy.	☐	☐
11.2 Slovo „oddelegovat“ je nejužívanějším novotvarem vyskytujícím se v projevech politiků.	☐	☐
11.3 Zatímco slovo „pravdoláskař“ je obvykle vnímáno jako hanlivé, slovo „sluníčkář“ je považováno za stylově neutrální.	☐	☐
11.4 České slovo „tunelování“, které se začalo používat v devadesátých letech minulého století, vzniklo z anglického výrazu „tunneling“.	☐	☐

1 bod

12 Na každé ze dvou vynechaných míst, která jsou ve výchozím textu označena hvězdičkami (*****), patří jedno slovo. Ve které z následujících možností jsou uvedena obě tato slova v pořadí odpovídajícím výchozímu textu?

Význam slov ve správném řešení musí odpovídat kontextu výchozího textu.

- A) konsenzů – imponují
- B) oponentů – imponují
- C) konsenzů – konkurují
- D) oponentů – konkurují

1 bod

13 Které z následujících tvrzení o souvětí podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Toto souvětí je napsáno pravopisně správně.
- B) V tomto souvětí je chybně zapsáno slovo *ryzí*, správný zápis je *ryzý*.
- C) V tomto souvětí je chybně zapsáno slovo *zkrátka*, správný zápis je *skrátka*.
- D) V tomto souvětí je chybně zapsáno slovo *přespříliš*, správný zápis je *přes příliš*.

1 bod

14 Která z následujících možností patří na vynechané místo označené ve výchozím textu tečkami (•••••)?

Správné řešení musí odpovídat kontextu výchozího textu.

- A) (např. „hledáme kompromis napříč politickým spektrem“)
- B) (tj. zcela konkrétní sdělení s přesnými údaji, nikoli bezobsažné fráze)
- C) (např. „dnes budeme diskutovat o snížení hranice trestní odpovědnosti“)
- D) (tj. bezobsažné fráze, které sice mohou dobře znít, ale nesdělují nic konkrétního)

1 bod

15 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A) Hypotéza, že výraz „sluníčkář“ byl částečně nahrazen slovem „pravdoláskař“, je vědecky nepodložená.
- B) Hypotéza, že výrazem „sluníčkář“ bylo částečně nahrazeno slovo „pravdoláskař“, je vědecky nepodložená.
- C) Hypotéza, že výraz „sluníčkář“ označuje člověka odmítajícího multikulturní společnost, je vědecky nepodložená.
- D) Hypotéza, že výrazem „sluníčkář“ se označuje člověk podporující multikulturní společnost, je vědecky nepodložená.

1 bod

16 Syntaktická chyba, jejíž dva příklady jsou uvedeny v druhé části výchozího textu, se nazývá kontaminace. Ve které z následujících možností se vyskytuje právě tato syntaktická chyba?

- A) Při schůzi, na níž se řešilo rozdělování prémie, vyjádřil se tam i manažer.
- B) Na nový přístup si k rozdělování prémie zaměstnanci dosud zcela nezvykli.
- C) Na poradě se hovořilo jednak o rozdělování prémie, a to hlavně za přesčasy.
- D) Při nástupu do funkce se nový ředitel zajímal i systémem rozdělování prémie.

1 bod

17 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

- A) U rodičů jsem bydlel jen do 18 let.
- B) U rodičů jsem bydlel jen do 18. let.
- C) U rodičů jsem bydlel jen do 18ti let.
- D) U rodičů jsem bydlel jen do 18-ti let.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 18–24

TEXT 1

(1) **Zelené slunce** se po prudké stráni skutálí ke skupině žen, které ho naloží na loďku. Arnold se nahoře pokouší sekat trávu kosou mnohem vyšší než on sám. I když se opravdu snaží, trávu jen uhlazuje. Má **PLÁČ** na krajíčku, ale směje se. Slyší i smích žen pracujících na břehu. Jeho matka mu odtamtud zamává.

Kousek od Arnolda svižně seká přerostlou trávu jeho otec, málomluvný muž silnější postavy. Po chvíli prohodí k synovi: „Vezmi si hrábě.“ Arnold si tedy přinese **HRÁBĚ** od kluků, kteří pracují opodál: jsou mladší než on, všem je méně než devět let, přesto nejmenšímu z nich Arnold sahá sotva po ramena. Hrábě jsou ale těžké, a tak trávu začne shrabovat drobnýma ručičkami. Arnoldův otec, ve tváři už mírně potemnělý, mu úsečně řekne: „Nech toho! Běž balit trávu do balíků!“

(2) Arnold to zkouší, ale nejde mu to. Cítí, jak mu hrdlem stoupá pláč, a tak se znovu rozesměje, pak se stočí do **malého klubíčka** a začne se koulet. Arnold, jediný syn Everta a Aurory Nilsenových, se řítí jako utržené kolo ke srázu. Zprvu si toho nikdo nevšimne, pak ale nastane panika: ženy přestanou nakládat balíky trávy, křičí, Evert běží za synem, ale nestačí mu. Náhle se na ostrůvku rozhostí ticho. Arnold dopadne na široký **KÁMEN**, odrazí se od něj, přistane v nejtemnější části zálivu a pak před **ZRAKY** všech zmizí.

(3) Po letech Arnold vyprávěl, že právě toho červnového podvečera, kdy se proměnil v **živou kouli** valící se ze svahu, se rozhodl utéct z domova. A zatímco pod hladinou spřádá další plány, ucítí na rameni otcův silný stisk. Vzápětí ho otec vytáhne na loďku. Evert Nilsen je zmatený: ulevilo se mu a zároveň zuří, je šťastný, a přece mu je těžko. Nemůže se zbavit myšlenky: mám jen polovinu syna.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

TEXT 2

Elativ má tvar druhého stupně přídavných jmen, na rozdíl od komparativu však nevyjadřuje stupňování, nemá tedy význam srovnávací. *Vrátil se do práce po delší nemoci.* (elativ) × *Jana má vlasy do pasu, Eva je má ale ještě delší.* (komparativ)

Superlativ je tvar třetího stupně přídavných jmen.

(CZV)

max. 2 body

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), či nikoli (N).

	A	N
18.1 Poté, co své dítě vytáhl z vody, měl Evert Nilsen rozporuplné pocity.	☐	☐
18.2 Ačkoli je Arnoldovi více než devět let, jeho tělesná výška odpovídá výšce osmiletého chlapce.	☐	☐
18.3 Navzdory otcovým instrukcím Arnold záměrně vykonával činnosti nepřiměřené svým schopnostem.	☐	☐
18.4 V době, kdy Arnold používal kosu, se na břehu nacházela skupina žen, mezi nimiž byla také Aurora Nilsenová.	☐	☐

max. 2 body

19 Vypište z první části TEXTU 1:

19.1 elativ;

19.2 superlativ.

Slova запиšte bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užitá v textu.

1 bod

20 Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?

- A) Do hlavní časové roviny, která se odehrává někdy v červnu, je včleněna odbočka do budoucnosti.
- B) Do hlavní časové roviny, která se odehrává někdy v červnu, je včleněna krátká retrospektivní pasáž.
- C) Do hlavní časové roviny, která není nijak specifikována, je včleněna odbočka do budoucnosti odehrávající se někdy v červnu.
- D) Do hlavní časové roviny, která není nijak specifikována, je včleněna krátká retrospektivní pasáž odehrávající se někdy v červnu.

1 bod

21 V TEXTU 1 je metaforicky pojmenován balík trávy. Čím je tato metafora vyjádřena?

(Posuzovaná slovní spojení jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně.)

- A) slovním spojením *živá koule*
- B) slovním spojením *zelené slunce*
- C) jak slovním spojením *malé klubíčko*, tak slovním spojením *živá koule*
- D) jak slovním spojením *zelené slunce*, tak slovním spojením *malé klubíčko*

1 bod

22 Které z následujících podstatných jmen zapsaných v TEXTU 1 velkými písmeny není v textu užito ve 4. pádě?

- A) pláč
- B) hrábě
- C) kámen
- D) zraky

1 bod

23 Která z následujících možností nejlépe vystihuje TEXT 1?

- A) Text nemá estetickou funkci, dominantním slohovým postupem je postup vyprávěcí.
- B) Text nemá estetickou funkci, vyprávěcí slohový postup se uplatňuje pouze ve třetí části textu.
- C) Dominantní funkcí textu je funkce estetická, dominantním slohovým postupem je postup vyprávěcí.
- D) Dominantní funkcí textu je funkce estetická, vyprávěcí slohový postup se uplatňuje pouze ve třetí části textu.

1 bod

24 Ve kterém z následujících úseků podtržených v TEXTU 1 se vyskytuje zároveň přísudek, podmět vyjádřený, předmět a příslovecné určení?

(Hledané větné členy mohou být v úseku uvedeny v libovolném pořadí.)

- A) zprvu si toho nikdo nevšimne
- B) ucítí na rameni otcův silný stisk
- C) náhle se na ostrůvku rozhostí ticho
- D) slyší i smích žen pracujících na břehu

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–28

- (1) Jaký je člověk bloud, když je mu šestnáct let.
Až jeden krásný den – pryč s pivem, limonádou
a lustry v kavárnách, jež září jako květ,
a jde se pod lipami bloudit promenádou.

Za letních večerů tě zmámí vůně lip,
vzduch mnohdy způsobí, že přivřeš náhle víčka.
Co zvuků ve vzduchu – však město voní líp,
má vůni drahých vín a piva, jež tě zhýčká.

- (2) A srdce robinzonáduje v románech,
když v svitu lucerny, jež ozařuje chodce,
jde slečna, stydlivě – a zatajujíc dech
pod stínem epolety na límečku otce.

A ježto se jí zdáš být hodně naivní,
jdouc, cupe střevíčky a odvrací se přísně,
chtěl by ses dovědět vše, co se tají v ní.
A tu hned umlkají na vašich rtech písně.

Jste zamilováni až do srpna. Těch hrůz!
Jste zamilováni. Tvůj sonet je jí k smíchu.
Přátelé smějí se, že prý máš špatný vkus.
– Až jednou v dopise ti **vrazí** k srdci dýku.

V ten den se navracíš zas k lustrům jako květ,
zas rád si vychutnáš pivo a limonádu...
Jaký je člověk bloud, když je mu šestnáct let
a lípy zaplaví svou vůní promenádu.

Pozn. epoleta – součást uniformy s odznaky hodnosti

(Jean Arthur Rimbaud, *Román*, upraveno)

max. 2 body

25 Vypište z druhé části výchozího textu:

25.1 synonymum slova *ostýchavě*;

25.2 antonymum slova *rafinovaný*.

1 bod

26 Které z následujících tvrzení odpovídá první části výchozího textu?

- A) Vyskytuje se zde jak motiv změny prostředí, tak motiv opojení.
- B) Vyskytuje se zde motiv opojení, nikoli však motiv změny prostředí.
- C) Vyskytuje se zde motiv změny prostředí, nikoli však motiv opojení.
- D) Nevyskytuje se zde ani motiv opojení, ani motiv změny prostředí.

27 Které z následujících tvrzení nejlépe odpovídá výchozímu textu?

(Sloveso *vrazit* je ve výchozím textu vyznačeno tučně.)

- A) Z tvaru slovesa *vrazit* lze jednoznačně určit, že mladíkovi *vrazí k srdci dýku* dívka, neboť *vrazí* je pouze tvarem jednotného čísla.
- B) Z tvaru slovesa *vrazit* lze jednoznačně určit, že mladíkovi *vrazí k srdci dýku* přátelé, neboť *vrazí* je pouze tvarem množného čísla.
- C) Z tvaru slovesa *vrazit* nelze jednoznačně určit, kdo mladíkovi *vrazí k srdci dýku*, na základě interpretace básně je ale pravděpodobné, že touto osobou je dívka.
- D) Z tvaru slovesa *vrazit* nelze jednoznačně určit, kdo mladíkovi *vrazí k srdci dýku*, na základě interpretace básně je ale jisté, že těmi osobami nejsou přátelé ani dívka.

1 bod

28 Které z následujících tvrzení týkajících se autora výchozího textu je pravdivé?

- A) Rimbaud patří mezi prokleté básníky, k nimž bývá řazen i Charles Baudelaire.
- B) Rimbaud je stejně jako Guillaume Apollinaire čelným představitelem prokletých básníků.
- C) Rimbaud patří k lost generation (ztracené generaci), k níž bývá řazen i Guillaume Apollinaire.
- D) Rimbaud je stejně jako Charles Baudelaire čelným představitelem lost generation (ztracené generace).

max. 3 body

29 Přiřadte k jednotlivým úryvkům z básní (29.1–29.3) rým (A–E), který se v daném úryvku vyskytuje.

(Každou definici z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou.)

- 29.1 Zčernalé sosny – pusté strážní věže,
ničivý žár tu všechno živé sežeh.
Dlouho, předlouho se s lesem laskal
žár ničivější než zaslepená láska. _____
- 29.2 První má kabát žlutý,
druhý má pohled krutý
a stále vyšinutý-
ma kouká očima. _____
- 29.3 Očima osleplýma září
zachytím nenávratný let –
na břehu řeky v tichém září
dát zlomkům času délku let. _____

(úryvky z básní H. Landové, J. Suchého a V. Brjusova)

- A) **Lámaný rým** – rým vzniklý rozdělením jednoho slova do dvou veršů.
- B) **Tirádový rým** – každý verš se rýmuje s veršem bezprostředně následujícím.
- C) **Přerývaný rým** – rýmují se sudé verše, zatímco liché verše zůstávají bez rýmu.
- D) **Useknutý rým** – slovo končící samohláskou se rýmuje se slovem končícím souhláskou.
- E) **Homonymní rým** – zvuková shoda zcela stejně znějících slov, která ovšem mají různý význam.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 30–32

Poblíž historického centra Kroměříže se nachází Květná zahrada, krásný barokní park se zřejmými architektonickými italskými a francouzskými vlivy. Kromě rozlehlých travnatých ploch se sochami a fontánami se zahrada pyšní také zkvostným pavilonem, v němž je umístěno Foucaultovo kyvadlo.

Kyvadlo se jmenuje po svém tvůrci, francouzském fyzikovi Léonu Foucaultovi. Díky svému výjimečnému zařízení vědec dokázal, že se Země otáčí **kolem** své osy. V době experimentu byl sice tento fakt již všeobecně známý, Foucaultův pokus uskutečněný v roce 1851 byl ale prvním viditelným důkazem této rotace, proto způsobil senzaci nejen v odborných kruzích. Na olověné závaží kyvadla připevnil fyzik hrot, podlahu posypal pískem, a tak diváci mohli sledovat, jak kyvadlo zakresluje do písku pohyb naší planety.

Kroměřížské kyvadlo rozhodně stojí za zhlédnutí. Jde sice o menší kopii kyvadla zavěšeného během Foucaultova experimentu v kopuli pařížského Panthéonu, zároveň je to ale nejstarší ze všech modelů, které jsou umístěny na území České republiky. Zvědaví návštěvníci se mohou zúčastnit komentované prohlídky, během níž alespoň trochu poodhalí tajemství přírodních zákonů.

(www.kromeriz.eu, upraveno)

max. 4 body

30 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Slova zapište bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užitá v textu. Vlastní jména a podtržené slovo jsou zapsána správně. Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

1 bod

31 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A) Je jisté, že až do roku 1851 vědci vůbec nic nevěděli o rotaci planety Země.
- B) V Česku se nachází pouze jediná kopie Foucaultova kyvadla, a to v Kroměříži.
- C) Foucaultův experiment se uskutečnil v 19. století, a to v pařížském Panthéonu.
- D) Není jisté, zda vzhled Květné zahrady ovlivnila italská a francouzská architektura.

1 bod

32 Které z následujících tvrzení o dvou slovech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Pouze slovo *poblíž* je v textu předložkou.
- B) Pouze slovo *kolem* je v textu předložkou.
- C) Slovo *poblíž* je v textu předložkou, totéž platí i pro slovo *kolem*.
- D) Slovo *poblíž* není v textu předložkou, totéž platí i pro slovo *kolem*.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.
